

נועה יפה הצל

אוצרת: לאה אביר

15.9-15.10.2016

שיח גלריה עם האמנית והאוצרת יתקיים בשבת, 1 באוקטובר, בשעה 12:00

כותרת תערוכת היחיד של נועה יפה, "הצל", בדומה לעבודות המוצגות בה, נושאת מגוון של משמעויות – פוליטיות, צורניות, סימבוליות, כאלה הקשורות בפרספקטיבה ובתאורה, במסתורין ובחשד; כאלה הקשורות באידיאולוגיה, בחוק ובפשע, בכפילות ובחלוקה לטוב ורע; כאלה המסמנות את המבט העוקב אחר האדם, אולם גם את ההדהוד של אדם במופעים האפלים של עצמו.

בעבודות המוצגות בתערוכה "הצל" ממשיכה האמנית לפתח את דיורמות הקיר שלה – עבודות פיסול תלת מימדיות, אשר לא רק נובעות מצילום, אלא גם ממשיכות ומקיימות את היחסים בין הדו ממד לתלת ממד לאורך משך המפגש של הצופה עמן. החפץ התלת ממדי נעלם לתוך דימוי, ואז מופיע שוב – תנועה הקשורה בהתבוננות וקירבה, כלומר – בעין ובגוף. התנועה הלך-חזור בין שפות יצירת הדימוי (הצילומית והפיסולית) מתקיימת בעבודות הללו גם בתנועה שבין המשמעויות השונות שהן נושאות, ובסופו של דבר, היא ממוססת את ההבחנה בין העצמי לבין האחר.

הצל מופיע בשני סיפורים יווניים אלגוריים, שני סיפורי מקור מרכזיים של היווצרות הדימוי החזותי, כמו גם של היווצרות הידע האנושי אודות העולם: בסיפורו של פליניוס הזקן על בתו של הקדר מקוריתוס, משרטטת הבת על קיר את צילם של פני אהובה שעזב – שרטוט שאביה הופך לאחר מכן לפסל חמר תלת ממדי¹. גם במשל המערה של אפלטון מופיעים צללים, שם הם משמשים ייצוג של עולם מסדר שני, כוזב. הצללים על קיר המערה (צלליהם של פסלים – "פסלי אנשים ושאר בעלי חיים" – הנישאים על ידי דמויות העוברות בסך) מהווים את העולם כולו עבור האנשים הכפותים במערה, עד אשר יפנו את מבטם וישתחררו מכבליהם, אם לא ייבחרו בעיוורון דווקא מתוך הפחד מן העיוורון.

עבודותיה של יפה מכילות מופעים עכשוויים של צללים, והן בנויות באופן שאיננו מאפשר להפריד בין הממד הפיזיקלי של הצל כתוצאה של תאורה (זה שנמצא במהות הצילום, או זה שמטיל בניין רב קומות) לבין הצל כהשלכה אידיאולוגית, חברתית ופוליטית של אותם אלמנטים עצמם (למשל, האופן שבו מגדלים חדשים רבי קומות מגדירים מחדש את המרחב האורבני העכשווי). בעבודות הללו, האמנית משחקת במוסכמות של צילום ושל קולנוע, כמו גם של הדימוי הפרסומי, באופן שמשאיל מהם אך גם בונה אותם כדגמים, מתעכב על פרטיהם, ומכוון מחדש את האפקט והתעתוע הטמונים בהם.

נועה יפה (נ. 1978) חיה ועובדת בתל אביב. היא למדה צילום ב – SVA בניו יורק, וסיימה תואר ראשון ושני באמנות במדרשה, בית ברל. יפה הציגה תערוכות יחיד במובי-מוזיאוני בת ים ובגלריה D&A בתל אביב. עבודותיה הוצגו בתערוכות קבוצתיות ברחבי העולם, ביניהן ב – Primary Projects במיאמי, בבית האמנים בירושלים, בגלריה המדרשה בתל אביב, בביאנלה של בת ים לנוף עירוני, בגלריה מנשר, בגלריה האוניברסיטאית בתל אביב וב – Paint Box Gallery בניו יורק. יפה זכתה במלגות כמו מלגת השהות בסיטה בפריז ומלגת קרן שרת לאמן צעיר של קרן אמריקה ישראל.

¹ לתיאור מפורט של המיתוסים הללו ויחסם לאמנות ולתרבות חזותית, ראו: Hagi Kenaan, "Tracing Shadows: Reflections on the Origin of Painting," in Christine B. Verzar and Gil Fischhof (eds.), *Pictorial Languages and Their Meaning* (2006), 17-28
Victor I. Stoichita, *A Short History of the Shadow*, London: Reaktion Books, 1997.